

ILLYRIA

THE ONLY ALBANIAN - AMERICAN NEWSPAPER

100 Vjet Pavarësi

GËZUAR 100-VJETORIN
E PAVARËSISË SË SHQIPËRISË
HAPPY 100TH ANNIVERSARY
OF ALBANIA'S INDEPENDENCE

Poezi nga Gjekë Marinaj

Që përpiqen të minimizojnë rëndësinë

E renditjes së notave të etikës
Dhe qëllimin e drejtimit horizontal të gishtërinjve
Kur njerëzit i japin dorën njëri-tjetrit.

PURGATORI

-Në vend të një balade të shkruar me vonesë

Ajo që një lule e freskët
Që priste lejen e mëngjesit për të çelur.
Ai që i dashuri i saj.

As që donin t'ia dinin se si një herë
François pat rënë në dashur sekrete me Paulon.

Pa i lexuar njëri tjetrit asnjë pjesë nga tregimi
Rreth Lancelotit dhe Guiniverës,
U bënë pjesë e një dashurie të ndaluar.

Ndjenjat e tyre nuk kishin asnjë lidhje
Me dashurisë arturine.

Edhe emocionet e tyre
Shpërthyen nga gryka,
Tek po imagjinonin diçka që shoqëria
Gabimisht do e krahasonte
Me puthjen e parë të Lancelotit dhe Guiniverës.

Ç'rëndësi ka se kush i spiunoi të dashuruarit!

Diçka të bukur dhe të pafajshme
Vranë brenda tyre
Para se të kenë mundësinë
Për t'i kërkuar hallall dashurisë.

Madje as Dantja
Nuk hodhi dritë mbi dramën e tyre,
Nuk e trajtoi atë
Si një nga kualitetet e romancës tragjike.

Ndëshkimi i të pafajshmëve
Nuk u sinkronizua me mëkatarët e vërtetë:
Askush nuk doli dëshmitar
Për të shpjeguar vuajtjet
E këtyre shpirttrave të brishtë
Në gjyq me vetveten.

E vërteta, gjoja nuk duhej të dënohej
Sepse zakonet
Nuk duhej të iknin nga simpatizimi.

Njerëzit e injoruan
Rënien e perdeve të zeza
Të teatrove të errët antikë
Që i ndanë ata nga e drejta
Për të gëzuar ligjet më ordinere të natyrës.

Për ta roli i famës dhe i prestigjit
Në jetën humane
E fshiu esencën shenjtërore
Që digjte një qiri mbi fjalën dashuri.

Gati çdo element jetësor reflektoi mbi ta
Një aspekt të dhimbjes së dashurisë
Së shrydhur gjer në deformim.

Sa për ta
Dantja më mirë ta lente
Të pabotuar "Komedinë Hyjnore":
Ata do ia shtonin edhe një rreth të ri "Purgatorit".

Ata qenë aq njerëzorë
Sa mëkatarët e vërtetë do i rënkoinin me keqardhje.

BISEDË ME VDEKJEN

Një ditë do më marrësh për dore,
Thjeshtë, pa më pyetur.
Në vend të syve
Do më lëshosh rëndë dy globe të errëta.
Dy teleskopë "nightshot"
Do më varësh në qafën e lodhur.
Trupin, edhe dy jetë më tej,

Do ma largosh nga vetja.

Të gjithë këtë do e quash
Një eksperience vetjake.
Do më bindesh se u largova
Sa për të formuar një nocion...
Rënkimet do m'i emërtosh
Si këndvështrime subjektive,
Shpirtin
Për llambat e qyteteve të tretura,
Do ma bësh neon.

Njerëzit do shtegojnë
Labirinteve të motiveve të dikurshme
Duke i kthyer emocionet e mia
Në trotuare ku krismat heshtin.
Do i laj mëkatet
Për të gjitha poezitë që i lashë të pashkuara,
Dhe për vajzat
Që në emër të nderit
Dashurinë për mua e lanë të vdesin.

Më në fund,
Realitetit tënd
Do ia pranoh tonin e fuqishëm moralist,
Gjilpërat me të cilën grith
Portretin e figurave dhe ngjarjeve jetësore.
I menduar
Ose i pamenduar mirë
Do e nderoj frikshëm,
Personalitetin tënd dyfyturësh
Dhe përsosmërinë e drejtësisë hyjnore.

UDHËTIM ME LUNDRËN E KARONIT

Lumenjtë e mbretërisë së nëntokës,
Pa i ulur zërat për askënd,
Vazhdojnë gurgullimet trishtuese të fjalëve,
Ndërmarrin një vëshim arterial
Në trupin e zverdhur të muzgut.

Mesazhet marrin jetë
Brenda membranës së fluskave,
Sqarojnë për fajtorët
Skicat e skalitura në portaret e ferrit:

Nëse je lindur
Je fajtor.
Nëse e lexon këtë mesazh
Je këtu.

Mëshohet se delta e lëvizjeve
Mbetet vetëm një lojë mundimesh:
Jeta na qenka
Më parë një frymënxjerrje,
Pastaj një frymëmarrje.

Gjithçka midis tyre
Vetëm një mundësi
Për të kryer mëkate.

Po qëndrimet neutrale,
Bamirësitë në ç'qitap janë regjistruar?

Sipas "skicës" janë shkrirë
Nën llambadarët e trazirave mendore,
Janë derdhur në kanalet shkumuese
Që la pas lundra e Karonit,

Në të njëjtët Kallëpe
Ku derdhen monedhat e argjendta
Shkulur nga goja e shpirttrave më të vjetër
Para se të hidhen në "Had".

Në këtë nën-ajrosje,
S'do mend,
Zagushia fryn hirin e ferrit,
Deklaron natyrën me re
Të të çakërdisurve antikë.

Aty çekani i instinktit obskurantist
Mpreh inatin mbi
Qëllimin e fitimit
Nga udhëtimi me të vdekurit.

Xhuhinj të projektojnë të ardhmen
E qytetërimin mbitokësor:

Duhet të gjendet një libër
Më i vjetër se Bibla që e
Përshkruan gjeografinë e qytetërimin të ri
Si një tabaka mbuluar me pluhura bojë hiri.

Aty ferri është
Një pjesë e ekzistencës gjeografike
Që mban mure rrethuese
Për kufizimin e lumit
Të shpirttrave të vdekur.

Ç'mendonte Virgjili
Kur e përshkruante ferrin
Si qyteti i zotit!

Gdhendja e këtyre portave të detyrueshme
E portretizim atë
Si një vend i shprehjes së hidhërimit,
Pendimit të përjetshëm.

Në këtë vend,
Në këtë jetë
Ferri është e kundërta groteske e parajsës.
Një vend prej të cilit kurrë nuk ka ikje.

AFËRDITA

Afërdita e la në ajër guaskën e para-dritës;
Veshur fare hollë në pëllhurën e hënës,
Bëri litar perdet e ylbërta të mëngjesit,
Si lule agu zbriti në Kankunë të Meksikës.

Me ta parë, qielli u kthye në një pemishte prilli,
Brigjet krijuan gjoks Afërditës t'i ngjajnë.
Toka nga ndrydhja vesë të kristaltë djersiu;
Buqeta yjesh të ndezur çelën në gjoksin e saj.

Rëra e bardhë ia mbështolli gjurmët në gji;
Peshkaqenët ia thyen dhembët njëri-tjetrit.
Delfinët filluan të këndojnë në notën "si",
Dallgët fshihen thinjat në gjëmmimet e detit.

Bukuria e Afërditës e gjunjëzoi Kankunën,
Sa dallgët kaltëroshë ia skuqi në fytyrë;
Horizontit aty pranë prush ju ndezën buzët,
Diellit i dridheshin rrezet si të ishte i pirë.

Afërdita e shrydhi fytyrën valëzuese të detit,
Me elegancë nderi mes dy syve të saj të qeshur,
Në ikje, pa të keq, Kankunës ia bëri me dorë,
Dhe horizontit në qafë iu hodh shkujdesur.

SYTË ETU

Sytë e tu
I bëjnë foljet e mia të flasin me vete.
Ninullave të djepit
Ua hollojnë esencën e vjetër narkotike.
Durimit ia skadojnë më shpejt afatin.

Efektet anësore të syve tu
E skuqin në fytyrë zgjuarsinë time,
Rezistencës ia humbin davanë me kohën.

Sytë e tu
Sforcojnë ëndrra surrealistë,
Kthehen në asonanca poetike
Brenda kllapave të himnit njerëzor.

RETË

- Luftës së Deçiqit

Retë
Si mjekra kasapësh të vjetër
Ngjyer në gjak
Zbritën në sofrën e malësorëve
Të pinin një pash dritë
Nga dielli i syve të tyre.

Në ikje u vinte erë varri.
Malësorët e mbajnë kryet një spik sipër revel

AUTOPORETET I AVANCUAR

Marlowe më ka bërë shumë nder me Faustus;
Tani i njoh mirë vlerat e shpirtit, kostot e dijës.
E dalloj më pastër vijën e lakuar të ekuatorit
Dhe njësimin humano-kafshëror të centaurëve.

Segmenti optik i kulturës së vuajtjes,
Zbërthimi i bërthamave të atomit klandestin,
Eksplozivi kimik dhe rezultati i shpërthimit,

Mbeten strategjia ime e mësymjes,
Sistemi mbrojtës nga forca shtytëse e gazeve.

I lodhur nën mbikëqyrjen e paqes vetëm në letër,
E kam ndërtuar veten përtej ngritjes së trupit,
Ujit të bekuar që shrydhi poetin Philip Sidney
Të belbëzojë: "Thy need is greater than mine".

Me më pak shkrola e me më shumë të bardhë
Sytë ma shtynjë botën në të kundërt të logjikës,
rreth balancës së rrezikshme: dashuri-dhimbje.

Lind dhe perëndoj me diellin e planetit *kiçele*
Që të mos trazoj gjurmët e astronomëve në hënë.

Atmosfera ime është një shtresë e hollë jete e vdekje.
Hidrosfera më mbetet tërësia e djersëve dhe gjakut.
Biosfera më nxit neutronet të veprojnë së bashku,
Më ndihmon litosferën: fytyrën që mbroj nga turpi.

I parrëfyer fare para kodeve të errësirës së Kaosit
Urrej nga afër efektet e çdo prelude për pushtim;
Shkatërrimin e njërit si mundësi e qetësisë së tjetrit:

Të më falë Miltoni, por për mua do të ishte më mirë
Të jem shërbëtor në parajsë se sa sundues në fe

ME SYZET E TUA

Kur lexoj botën me syzet e tua
Aktivitetet vullkanike
Ndërrojnë pikën e origjinës.

Shkrumbi i një vdekje të hershme
Gllabëron evidencën fizike të ish-gjallesave:
Përbërjen e karbonit-14 që skadon në tërbim.

Mbeturinat e zhdukjes përbëjnë
Shtresën sipërfaqësore të humbjes.
Thelbi i jetës së përjetësisë venitet
Në atmosferën e ftohtë të realitetit.

Tek konkurren me të vërtetat e errëta të nëntokës
Tunelet me mure të lëmuara ia thyjnë
Paraditës tehet e këpucëve të patinazhit:

Në atë moment kontakti i të dukshmes
Dhe të padukshmes krijon njohjen e ngjyrave
Të syve të tjerë që kanë nevojë për syze.

Nuk është thjeshtë ngatërrim mprehtësisë.

Pikërisht në tehun e bisturisë të së përhershmes
Vetë-përtërihen horizontet e rezistencës,
Si dhe idealat e harruara poetike të Rumit.

Dredhur në fishekë fund-hapur prej letre
Shoh vizione të vëna në shënjestër,
Pentagrame me më shumë se pesë vija